

Vinařský věstník

12

2023

Obsah:

Z domova	2
Ze zahraničí	4
Sklizeň hroznů	10
Zemědělská a vinařská politika EU	11

jihomoravský kraj

Ve spolupráci s Jihomoravským krajem zpracoval SVČR
Produkováno s podporou Vinařského fondu ČR.

Z domova

Kam směřuje myslivost v České republice: O novele zákona o myslivosti se dnes diskutovalo v Poslanecké sněmovně

8. 12. 2023 – Tisková zpráva – O novele zákona o myslivosti, kterou navrhlo Ministerstvo zemědělství, dnes v Poslanecké sněmovně debatovali poslanci, zástupci resortu, lesnických fakult, odborných institucí, vlastníků lesů, myslivců, ekologických organizací i zástupci veřejnosti. Měli tak další možnost, jak veřejně přednést podněty nebo připomínky nejen k chystané změně zákona, ale i obecnému směřování české myslivosti.

„Cílem novely zákona o myslivosti je snížit počty spárkaté zvěře, a tím snížit i škody, které způsobuje na lesních a zemědělských porostech. Novela zlepšuje kontrolu lovu a zavádí digitalizaci, aby se myslivci obešli bez zbytečného papírování. Zároveň uvolňuje některá dosavadní pravidla lovu, například umožní lov se zbraněmi s nočním viděním,“ řekl ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL).

„O novele jsme už od začátku jednali s odborníky. Před několika dny skončilo mezirezortní připomínkové řízení, kdy se k ní mohly závazně vyjádřit zainteresované strany, jako jsou státní instituce, ale i ekologické spolky, vlastníci lesů nebo lesnické fakulty. Nyní jsme, jak jsme už dříve slíbili, k novele uspořádali také seminář v Poslanecké sněmovně,“ uvedl Patrik Mlynář, vrchní ředitel sekce lesního hospodářství Ministerstva zemědělství.

Podněty vzešlé z připomínkového řízení zapracuje Ministerstvo zemědělství do novely do konce ledna příštího roku. Na přelomu ledna a února pak odešle materiál k projednání na Legislativní radu vlády. Norma by měla začít platit od ledna 2025, některé její části pak od ledna 2027.

Záměrem novely je především nastavit podmínky, které myslivcům umožní efektivní lov a zároveň ochrání v co nejvyšší míře lesní porosty. Na základě dat Výzkumného ústavu lesního hospodář-

ství a myslivosti se škody pohybují řádově mezi 2,5 až 4 miliardami korun ročně. Plány lovu se proto budou sestavovat podle stupně poškození lesa ve vymezených územích. Poškození lesa zvěří bude odborně posuzovat Ústav pro hospodářskou úpravu lesů.

Novela také mění minimální výměru téměř všech honiteb z dosavadních 500 hektarů na 250 hektarů. Zmenšení výměry honiteb umožní lepší ovlivňování hospodaření v nich, lov, a tím celkově ochranu lesa, plodin a pozemků před škodami způsobenými zvěří. Zároveň posiluje práva vlastníků honebních pozemků v souladu s Programovým prohlášením vlády.

Větší přehlednost do mysliveckého plánování přinese digitalizace, tedy vznik Informačního systému evidence myslivosti, který zároveň podstatně zjednoduší administrativu doposud vedenou převážně papírově.

**VOJTĚCH BÍLÝ, TISKOVÝ MLUVČÍ
MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ**

Reakce na nedostatek pracovníků v zemědělství potravinářství nebo lesnictví: Mimořádná víza pro dalších 1000 cizinců ročně

13. 12. 2023 – Tisková zpráva – Nařízení vlády, které připravilo Ministerstvo zemědělství (MZe), umožní získat další tisíce cizinců dlouhodobá víza, aby mohli pracovat v českém potravinářství, zemědělství nebo lesnictví až 1 rok. Nařízení reaguje na akutní nedostatek lidí v těchto oblastech. Materiál dnes schválila vláda.

Akutní nedostatek pracovníků v zemědělství, potravinářství a lesnictví pomůže snížit nařízení připravené Ministerstvem zemědělství. Umožní zvýšit počet mimořádných pracovních víz z dosavadních 1500 na 2500 ročně.

„Jde o oblasti, pro které se dlouhodobě a obtížně shánějí zaměstnanci. Proto jsme zajistili navýšení počtu mimořádných pracovních víz a rozšíření zdrojových

zemí. Kromě občanů Ukrajiny je nově budou moci získat také státní příslušníci Bosny a Hercegoviny, Gruzie, Moldavska a Severní Makedonie. Nařízení, které jsme vypracovali, tak pomůže zaměstnavatelům v České republice získat potřebné pracovní síly ze zahraničí,“ řekl ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL).

O mimořádná víza mohou usilovat například kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví, mechanici a opraváři strojů, výrobci a zpracovatelé potravin i dřeva, obsluha strojů, řidiči i pomocní pracovníci. Žádost o vízum mohou zájemci podávat na zastupitelských úřadech ČR v dané zemi od 1. ledna 2024 do 31. prosince 2026, platnost je vždy na jeden rok.

Firmy, které budou chtít najmout cizince, musí být přímými zaměstnavateli, podnikat na území ČR nejméně dva roky a také zde odvádět daně.

Navýšení kvóty a rozšíření o další země podporují Agrární komora ČR, Potravinářská komora ČR, Zemědělský svaz ČR, Lesnicko-dřevařská komora ČR a Asociace soukromého zemědělství ČR.

Nedostatek pracovních sil v zemědělství a potravinářství by mohl způsobit pokles konkurenceschopnosti nebo pokles míry soběstačnosti v základních zemědělských a potravinářských produktech. Zároveň o místa v těchto odvětvích není velký zájem mezi tuzemskými uchazeči o práci. Podle tzv. lex Ukrajina mají možnost občané této země pracovat v ČR, aktuálně však v sektoru zemědělství a potravinářství pracuje jen 7 % z celkového počtu Ukrajinců zaměstnaných na uprchlické vízum v ČR.

V českém zemědělství a potravinářství ročně pracuje přibližně 20.000 cizinců. Zhruba polovina z těchto pracovníků pocházela dříve z Ukrajiny, po zahájení ruské agrese se jejich počet prudce snížil. Dopad válečného konfliktu je tak zřejmý i v tomto segmentu, kdy si čeští zaměstnavatelé museli narychlo zajistit pracovní sílu jinak. Mezi další zahraniční pracovníky v českém zemědělství patří občané Mongolska, Filipín či země jižního Kavkazu, kteří využívají i další, sektorově neo- ▶

mezené, programy ekonomické migrace. V České republice pracují i občané dalších zemí EU (Rumunsko, Bulharsko), kteří víza nepotřebují, protože mohou využít volného pohybu osob v rámci EU.

VOJTĚCH BÍLÝ, TISKOVÝ MLUVČÍ
MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

Aktuální informace o stavu vodních zdrojů k 20. prosinci 2023

Stav podzemních vod (týdenní zpráva ČHMÚ 11. 12. – 17. 12. 2023)

Hladina podzemní vody v mělkých vrtech byla v 50. týdnu celkově silně nadnormální. V povodí horní Sázavy, Odry, Opavy, Osoblahy, Olše a Ostravice a horní Moravy byla zaznamenána mimořádně nadnormální hladina. V povodí horního Labe, Labe od Doubravy po Jizeru, horní Vltavy, Otavy, střední Vltavy, dolní Sázavy, Bečvy a střední Moravy byla dosažena silně nadnormální hladina. V povodí Orlice, Jizery, horní Berounky, horní Ohře, Ploučnice, Lužické Nisy a Smědé a dolní Moravy byla dosa-

žena mírně nadnormální hladina. Pouze v povodí dolní Ohře byla zaznamenána silně podnormální hladina. Na ostatním území ČR byla hladina normální. Oproti předcházejícímu týdnu se celkově stav podzemní vody výrazně zlepšil až na silně nadnormální.

K výraznému zlepšení stavu došlo v Čechách v povodí horní Vltavy, Otavy a střední Vltavy z normálního na silně nadnormální a v povodí horní Sázavy z mírně na mimořádně nadnormální. Na Moravě se nejvýrazněji zlepšil stav v povodí Bečvy a střední Moravy z normálního na silně nadnormální a v povodí Odry, Opavy, Olše a Ostravice a střední Moravy z mírně až na mimořádně nadnormální. K mírnému zlepšení stavu došlo v povodí Jihlavy z mírně podnormálního na normální, dále v povodí Orlice, Jizery, horní Berounky, horní Ohře, Ploučnice, Lužické Nisy, Smědé a dolní Moravy z normálního na mírně nadnormální, dále v povodí horního Labe, Labe od Doubravy po Jizeru a dolní Sázavy z mírně na silně nadnormální a v povodí Osoblahy z mírně na silně nadnormální. Ke zhoršení stavu nedošlo v žádném ze

sledovaných povodí. Vydatnost pramenů byla v tomto týdnu celkově mírně nadnormální. Situace však byla regionálně odlišná. V povodí Lužnice, Jihlavy a Olše a Ostravice byla zaznamenána mimořádně nadnormální vydatnost. Silně nadnormální vydatnost byla dosažena v povodí horního Labe, Orlice, střední Vltavy, Berounky a Bečvy. Mírně nadnormální vydatnost byla v povodí Odry.

Naopak v povodí dolní Ohře a oblasti soutoku Moravy a Dyje byla zaznamenána mírně podnormální vydatnost. V povodí Osoblahy byla dosažena silně podnormální a v povodí Ploučnice dokonce mimořádně podnormální vydatnost. Na ostatním území ČR byla vydatnost normální. Oproti předcházejícímu týdnu došlo celkově výraznému zlepšení stavu vydatnosti. K mírnému zlepšení došlo v povodí dolní Ohře a oblasti soutoku Moravy a Dyje ze silně na mírně podnormální, dále v povodí Otavy z mírně podnormálního na normální a v povodí Odry z normálního na mírně nadnormální. Ke zhoršení vydatnosti nedošlo v žádném ze sledovaných povodí.

ZDROJ: MZE, 20. 12. 2023

Ze zahraničí

Vývoz vína a klučení vinic v Chile

Zpomalení světové ekonomiky, rostoucí úrokové sazby a inflace, nadměrné zásoby a pomalá spotřeba vína si vybírají svou daň na chilském vinařském odvětví, které je silně závislé na vývozu. Tři čtvrtiny chilských vinic jsou osázeny modrými odrůdami, což představuje problém na globálním trhu, který se v současnosti zaměřuje na bílé víno. Navzdory dohodě o volném obchodu s Čínou a faktickému vyloučení Austrálie z roku 2021 zaznamenalo Chile v roce 2022 pokles vývozu do této země o 9 % v objemu a 9,6 % v hodnotě. Tyto poklesy jsou o to významnější, že Chile má na tomto trhu téměř 30% podíl z hlediska objemu a že Čína je jeho hlavní destinací z hlediska hodnoty. V loňském roce se propadl i vývoz do Velké Británie a Spojených států, objemově o 17 %, resp. 8 %. V letošním roce je však situace mnohem horší: podle údajů ODEPA (Úřad pro zemědělské studie a politiku) se vývoz za prvních deset měsíců roku propadl o 22 % v objemovém i hodnotovém vyjádření ve srovnání s loňským rokem. K tomu se přidávají inflační tlaky, logistické poruchy a rostoucí ceny vstupů, které dohromady zvyšují objem zásob, v prosinci 2022 o téměř 10 %. Chile se nepodařilo vybudovat si pověst díky kvalitě, původu a cenám. Špatná image Chile souvisí s tím, že hlavními hráči na trhu jsou velké společnosti, které hledají rychlou návratnost investic.

Situace se v roce 2024 pravděpodobně ještě zhorší, a to i přesto, že sklizeň v roce 2023 byla o 11,4 % nižší než v předchozím roce. V této souvislosti se předpokládá zvýšené klučení vinic. Zatímco na konci minulého desetiletí byl podíl klučených vinic ještě relativně omezený a činil méně než 1 %, v roce 2021 se podle společnosti ODEPA plocha vinic oproti roku 2020 snížila o 4,5 %, a to z 136 166 na 130 086 ha. Vzhledem

k absenci aktuálních údajů někteří pozorovatelé předpovídají zrychlení tempa klučení a opouštění vinic. Krátkodobě naděje se upínají mimo jiné k probuzení čínského trhu a zlepšení hospodářského klimatu.

VITISPHERE/SHARON NAGELOVÁ/4. 12. 2023/JS

Potřebná finanční pomoc pro vinařství v Britské Kolumbii (Kanada)

Tisková zpráva BCWGC – Britská Kolumbie 20. listopadu 2023 – V reakci na prohlubující se krizi související se změnou klimatu, které čelí vinaři v Britské Kolumbii (BC), nechala Vinařská rada Britské Kolumbie (BCWGC) nedávno vypracovat „Posouzení příležitosti pro révu vinnou a vinařství v Britské Kolumbii“, které nastiňuje doporučení a potřebnou finanční podporu pro budoucí úspěch tohoto odvětví.

Hlavním doporučením v hodnocení je financování programu obnovy vinařství v BC ve výši 162 až 317 milionů dolarů. Studie poskytuje empirické poznatky o potřebách obnovy výsadby v Britské Kolumbii:

- odhaduje se, že 29 % z 12 681 akrů (5 132 ha) vinic podlehllo zimním mrazům;
- odhaduje se, že 30 % vinic je napadeno virózy a vyžadují obnovu, aby se zabránilo masovému šíření virózy;
- celkem je třeba v BC obnovit 3 814 až 7 492 akrů (1 544 až 3 034 ha);
- průměrné náklady na obnovu na akr činí 42 360 dolarů;
- odhadované náklady spojené s obnovou se pohybují mezi 162 a 317 miliony dolarů.

Vzhledem k tomu, že vinařství v BC již trpí snížením výnosů a snížením příjmů z cestovního ruchu v důsledku zimních mrazů a požárů souvisejících se změnou

klimatu, je vládní podpora pro obnovu vinic takového rozsahu zásadní.

„Výzvy, kterým dnes vinaři a vinohradníci čelí, se nepodobají ničemu, co jsme zažili v minulosti,“ poznamenává předseda Vinařské rady Ross Wise. „Katastrofy způsobené klimatickými změnami spolu se zvýšeným výskytem viróz a tlakem houbových chorob ohrožují ekonomickou životaschopnost našeho odvětví a my potřebujeme finanční prostředky, abychom mohli s těmito závažnými problémy bojovat.“

„Financování obnovy uvedené v této studii je v souladu s federálními a provinčními investicemi, které jsou vidět jinde v Kanadě, a je jistě oprávněné vzhledem k ekonomickému významu vinařství v BC,“ poznamenává. V roce 2019 činil celkový ekonomický dopad vinařského odvětví BC 3,75 miliardy dolarů, přičemž jen daňové příjmy činily 440 milionů dolarů.“

Začátkem letošního roku společnost Cascadia Partners spolupracovala s BCWGC na zprávě o škodách způsobených zimními mrazy, která podle předběžných výsledků z letošní sklizně potvrdila ztrátu úrody vinic ve výši 54 % v celé oblasti, což mělo za následek snížení zaměstnanosti na vinicích a ve vinařstvích o 20 % (celkem 381 ztracených pracovních míst), snížení celkových příjmů z vinic a vinařství o 133 milionů dolarů a snížení daňových příjmů státu o 100 milionů dolarů za víno s dalším ekonomickým dopadem na pohostinství a ubytovací podniky spojené s vinařskou turistikou na celém venkově BC.

WINEBUSINESS.COM/20. 11. 2023/JS (KRÁCENO)

Mexičané konzumují více vína a vysazují více vinic

Trh s vínem v Mexiku se v posledních letech rozrostl a tamní vinařství zazna- ▶

menává výrazný pokrok. Podíl mexických vín na domácím trhu se za posledních dvacet let ztrojnásobil z 10 % na 34 %. Mexičané nyní vypijí 1,3 litru vína na obyvatele, zatímco před dvaceti lety to bylo 225 ml. Ze 130 milionů obyvatel Mexika pije víno 6 milionů dospělých. Aktivně je podporováno rozšiřování trhu zaváděním nových produktů a obalů, jako jsou biovína, bag-in-box a plechovky. Mexičané v poslední době začali zařazovat víno do společenských akcí a k jídlu. Ačkoli je Mexiko tradičně spojováno s tequilou a pivem, víno je vnímáno jako luxusnější alkoholický nápoj a preference spotřebitelů se posouvají tímto směrem. Vznik domácí produkce vína vedl k výraznému nárůstu počtu mexických vinařství. V roce 1996 existovalo pouze sedm komerčních vinařství, ale dnes se jich v zemi nachází více než 400 a jsou rozmístěna v 16 regionech. V mnoha vinařstvích jsou k dispozici atraktivní degustační místnosti a restaurace, vznikly vinařské stezky, které přitahují domácí i zahraniční turisty. Méně než 5 % produkce se vyváží.

Na tiskové konferenci v roce 2023 Svaz vinařů (CMV) oznámil cíle, které zahrnují zvýšení plochy vinic na 54 000 ha ze současných 36 000 ha (9 000 ha je osázeno moštovými odrůdami, zbytek se používá na stolní hrozny a rozinky) a zvýšení produkce vína z 380 tisíc hektolitřů na 530 tis. hl. Ačkoli má Mexiko s pěstováním vinné révy pět století dlouhou historii, z hlediska výroby vína je tato země stále relativně mladá, připravuje se vznik chráněných zeměpisných označení evropského typu. Průzkum probíhá od roku 2020 ve spolupráci s Arkansaskou univerzitou, sbírají se a analyzují data o půdních typech, počasí, mikro- a makroklimatu a produkci.

Zatímco na domácím trhu se vypije naprostá většina současné produkce, mexičtí výrobci čelí tvrdé konkurenci ze Španělska, Argentiny a Chile, které dodávají výrobky za dostupné ceny. Obchodní dohoda s Chile představuje zvláštní problém s etiketami, které jsou pro španělsky mluvící osoby snadno čitelné. Velkým problémem jsou daně, představují zhruba 42 % nákladů na víno v Mexiku. Vína jsou zdaněna 16% daní z přidané hodnoty a další daní z luxusu ve výši 26,5–30 %, což z lahve vína dělá pro mnohé drahý požitek. Mexiko je na 33. místě na světě v produkci vína, v roce 2022 dosáhlo 396 tisíc hektolitřů.

MEININGERS-INTERNATIONAL.COM/11. 12. 2023/LOUISE HURRENOVÁ/JS

O 70 % více DOC Rosso di Montalcino

Dne 14. prosince 2023 učinili členové konsorcia Brunello di Montalcino významné rozhodnutí týkající se vývoje druhého vína Rosso di Montalcino DOC. Plocha vinic se zvýší ze současných 519,7 ha o potenciálních 364 ha, což představuje rozšíření o 70 %. V návrhu zákona je uvedeno 350 hektarů s tolerancí čtyř procent. Dodatečný potenciál produkce vína Rosso di Montalcino tak bude činit něco přes 3 miliony lahví (0,75 litru), které se přidají k průměrné roční produkci 3,6 milionu lahví. Konsorcium se domnívá, že současný objem výroby je vzhledem k mezinárodní poptávce příliš nízký.

Důvodem je udržitelnost konkurenceschopnosti vína s vynikajícím postavením na trhu, jehož vnitřní slabinou je právě vzácnost produktu. Dalších 350 hektarů je již na mapách oblasti vyznačeno jako vinice osázené odrůdou Sangiovese. Přidělení dalších hektarů DOC se řídí podle velikosti vinic v současném DOC. Nejvyšší kvótu dostávají malá vinařství s maximálně 10 hektary vinic, která mohou žádat o rozšíření až o 15 %. Do této kategorie patří 258 vinařství. Nižší procenta jsou udělována 52 větším vinařstvím. Tímto způsobem chce konsorcium podpořit i růst menších podniků. Návrh na rozšíření DOC musí nyní schválit region Toskánsko. To by neměl být problém, protože se aktivně zapojil do přípravy projektu.

WEINWIRTSCHAFT/15. 12. 2023/JS

V CHZO Gard uvádějí na trh společnou značku šumivých vín

S cílem oslovit mladší spotřebitele vytvořila federace CHZO Gard společnou zastřešující značku, kterou mohou všichni výrobci používat pro svá šumivá vína. Cílem je konkurovat Proseccu v místní distribuci. Za touto novou zastřešující značkou se federace snaží spojit všechny individuální iniciativy svých členských výrobců do kolektivní dynamiky. Gardská federace vín s CHZO věří v bublinky a pro její členy bude dobývání generace Z nutně zahrnovat šumivé nápoje. Federace tento přístup podpořila 7. listopadu, kdy oznámila vytvoření značky „Les Bullicieuses“.

Sdružení Les Bullicieuses, za kterým stojí skupina padesáti vinařství z Gard,

záměrně neomezuje výrobní postupy a je otevřeně všem výrobcům. „Prosecco dnes najdete v supermarketech, ať jste kdekoli, proto je nezbytné se spojit a nabídnout distributorům místní alternativu identifikovanou v jednoduché značce s cenou kolem 10 eur,“ říká jeho předseda. Značka je v procesu registrace, ale zatím nebyla ochranným orgánem potvrzena. Veřejnosti však bude představena 16. listopadu v Nîmes s ukázkami bublinek, které již v regionu existují, a také těch, které se používají v koktejlech. Tato šumivá vína budou tedy francouzská vína, ale vyrobená vinaři, kteří jsou členy různých CHZO Gard (Gard, Cévennes nebo Coteaux du Pont du Gard). Federace je rovněž zodpovědná za logistiku kontroly kvality původu hroznů a šťávy, jakož i za ochutnávání produktů před uvedením na trh.

VITISPHERE/OLIVIER BAZALGE/10. 11. 2023/JS

Grés de Montpellier na cestě k vlastnímu CHOP

Národní institut pro označení původu (INAO) přislíbil vinařské oblasti Grés de Montpellier status chráněného označení původu AOP. Jak informovala různá mezinárodní média, příslušný výbor se vyslovil pro. Oficiální vyhlášení v Úředním věstníku má proběhnout za několik týdnů, poté bude následovat dvouměsíční národní námitkové řízení. Podle portálu Terre de Vins se o to usiluje již 30 let; příslušný syndikát byl založen v roce 1993. Od roku 2003 má oblast status doplňkového zeměpisného označení v rámci apelace Languedoc a dříve se obchodovala jako AOP Languedoc – Grés de Montpellier, i když – a to bude platit i pro nové AOP – pouze pro červená vína. Nový status označení bude platit od ročníku 2024. Do nové apelace bude patřit 55 vinařství a čtyři družstva. Stále však budou moci používat označení AOP Languedoc.

Oblast zahrnuje přibližně 4 600 hektarů vinic rozprostřených ve 45 obcích. Hlavními odrůdami jsou Grenache, Mourvèdre a Syrah. Musí být vysázeny nejméně dvě z nich a hlavní odrůdy musí tvořit nejméně 70 % plochy vinic. V regionu se vyskytují také odrůdy Cinsaut a Carignan a odrůda Morrastel, přičemž každá z nich může tvořit maximálně 10 % plochy vinic. Maximální povolený výnos z hektaru je 7,5 t/ha, ▶

v případě povolení zavlažování jen 6,0 t/ha. Víno se musí tvořit nejméně dvě odrůdy, z nichž alespoň jedna musí být hlavní odrůdou. Žádná odrůda nesmí tvořit více než 80 % cuvée. Od roku 2012 je typickou lahví regionu burgundská láhev s reliéfním nápisem a okcitánským křížem, podobná lahvím z Châteauneuf du Pape.

DDW/14. 12. 2023/JS

Vinaři z Nantes přecházejí na „široký“ spon vinic

Éric Vincent, majitel vinařství Domaine de la Foliette v La Haye-Fouassière vedl dlouhou kampaň za debatu o hustotě výsadby pro odrůdu Muscadet. Nakonec vypracovala organizace InterLoire studii, která ukázala, že je možné snížit počet rostlin z 6 500 na 5 000 na hektar, aniž by došlo ke ztrátě kvality nebo typičnosti. O čtyři roky později vysadil první vinici s meziřadím 2 metry místo obvyklých 1,4 metru. Na tomto pozemku pak ODG a IFV demonstrovaly organizaci INAO, že toto rozšíření nemá žádný negativní vliv na kvalitu vín. Od té doby Éric Vincent vysazuje révu pouze s meziřadím 2 m, takže nyní pokrývá 15 ze 40 ha jeho vinic. A jeho cíl je jasný, časem chce takto přeměnit všechny vinice.

Pro vinaře z Nantes je argumentem číslo jedna ekonomika. V úzkých vinicích se na každou pracovní operaci – řez, ošetřování atd. – spotřebuje více času, protože je zde více řádků. A důležitá je i technika: V úzkých vinicích se musí pracovat s portálovými traktory, jsou velmi specifické a velmi drahé. Nový portálový traktor stojí asi 140 000 eur, zatímco běžný vinohradnický traktor lze pořídit za 80 000 až 90 000 eur. A montáž a demontáž náradí trvá dlouho, zatímco k vinohradnickému traktoru je lze snadno připojit. Přidává se také ekologické hledisko – vinohradnický traktor v meziřadí může jedním průjezdem pracovat až se třemi náradími.

Od roku 2020 je možné vysazovat vinice v Muscadet AOC a Gros-Plant s hustotou 5 000 keřů révy na hektar a v maximální šířce meziřadí 2,20 metru. Naproti tomu specifikace pro tzv. subregionální Muscadets (Sèvre & Maine, Coteaux de la Loire a Côtes de Grandlieu a crus) nadále stanoví minimální hustotu 6 500 keřů révy a šířku meziřadí maximálně 1,50 metru. Fédération des Vins

de Nantes ujistila, že tyto specifikace se v současné době revidují s cílem snížit hustotu na 5 000 keřů na hektar.

VITISPHERE/PATRICK TOUCHAIS/4. 12. 2023/JS

Ve Spojených státech se stávají nápoje s přídavkem THC populárními, alkohol se omezuje

Nápoje s přídavkem psychoaktivní látky THC jsou nyní prodávány v obchodní síti Total Wine & More v Minnesotě ve Spojených státech s možností rozšíření po celé zemi. Tato síť má 260 prodejen po celých Spojených státech, je jedním z prvních celostátních firem, které prodávají takové nápoje obsahující část konopí, která způsobuje psychoaktivní účinky, tetrahydrokanabinol (THC). Nápojové značky prodávané touto společností mají na svých webových stránkách některé produkty obsahující 50 mg THC. Jedna z těchto značek, Cantrip, obsahuje 25 mg a 50 mg THC v některých ze svých limonád. Nicméně aktivisté varovali, že tyto nápoje mohou být nebezpečné, zejména pro mládež. V současné době je rekreační užívání marihuany legální ve 24 státech a neexistuje federální věkový předpis pro nákup nápojů s přídavkem THC. To je přesto, že pro nákup alkoholu platí ve Spojených státech striktní věkový limit 21 let. Napříč těmito pravidly mnoho států přijalo vlastní legislativu, která stanoví, že zákazníci musí být starší 21 let pro nákup nápojů s přídavkem THC.

Trh s nápoji s přídavkem THC v USA se nedávno rozšířil v souvislosti s legalizací v různých částech země, přičemž nealkoholické verze koktejlů, seltzery a vína bez alkoholu jsou prodávány jako zdravější alternativa, protože obsahují méně kalorií a nezpůsobují kocovinu. Nápoje s přídavkem THC se odlišují od nápojů s přídavkem CBD, které obsahují neintoxikační sloučeninu kanabidiol a jsou k dispozici v USA již více než deset let, a nedávno také ve Velké Británii. Bývalý poradce Bílého domu pro drogovou politiku, Dr. Kevin Sabet, řekl Daily Mail, že existují důkazy o tom, že THC je zejména pro mládež nebezpečné a vede ke zvýšenému počtu smrtelných dopravních nehod. Studie o nápojích s přídavkem THC jsou stále vzácné.

Tato zpráva následovala po zvěstech z léta, že USA by se v oblasti požívá-

ni alkoholu mohly přiblížit pravidlům jako v Kanadě, kde platí doporučení na omezení konzumace alkoholu na dva nápoje týdně, s novými směrnici, které mají být revidovány v roce 2025. Ředitel NIAAA, Dr. George Koob, uvedl, že pokud by existovaly zdravotní přínosy, mohlo by dojít k přehodnocení, ale Bílý dům prezidenta Bidena vyloučil okamžité změny. Současným doporučením v USA je, že muži mohou vypít dvě lahve piva, dvě sklenky vína nebo dva panáky denně a ženy mohou vypít polovinu.

THEDRINKSBUSINESS.COM/JAMES EVISON/6. 11. 2023/JS

V Itálii přibývá ekologických vinic, ale podíl biovína činí pouze 6 %

Plocha biovinic v Itálii zaujímá více než 133 000 hektarů (6 %), z nichž 76,5 % je již po přechodném období. Vede Sicílie a Toskánsko. Zájem je však velký, o čemž svědčí i počet biovinářů, kteří se nyní blíží k hranici 30 tisíc. Uvádí to zpráva Ismea „Organic wine: the numbers of the supply chain updated to 2022“, podle níž ekologické zemědělství v Itálii pokrývá celkovou využívanou zemědělskou plochu téměř 2,4 milionu hektarů obdělávaných necelými 93 000 subjektů. Konkrétně, pokud jde o ekologické pěstování révy vinné, jde o nárůst o 7 540 hektarů oproti roku 2021. Od roku 2010 se plocha biovinic v Itálii zvýšila o 163 % (82 577 hektarů), což je trend, který v posledních letech nestagnuje, uvážíme-li, že v letech 2020 až 2022 se jejich plocha zvýšila o 18 124 hektarů. Více než 65 % certifikované plochy biovinic je soustředěno na Sicílii, v Toskánsku, Apulii a Benátsku.

Produkce biovína je však nižší, než by odpovídalo ploše biovinic. Objem biovína činí více než 3 miliony hektolitřů, což se rovná 6 % celkové národní produkce. Regiony s největším počtem biovinářů jsou Toskánsko, Benátsko, Piemont, Sicílie a Emilia Romagna, zatímco regiony s největším objemem biovín jsou Sicílie, Benátsko, Toskánsko, Apulie, Abruzzo, Marche a Emilia Romagna. U biovinářů (29 910) činí nárůst oproti roku 2021 3,4 % a představují 32,2 % z celkového počtu ekologických subjektů, jde o skutečný boom s nárůstem o 93 % od roku 2015.

WINENEWS.IT/3. 11. 2023/JS

Heuchelberg rozšiřuje řadu opakovaně použitelných výrobků o PIWI-Novum

Německé vinařské družstvo Heuchelberg Weingärtner eG má ve svém portfoliu novou PIWI odrůdu Sauvitage. Jak družstvo oznamuje, řada „Move for nature“, kterou dosud tvořila tři vína ve vratných litrových lahvích a suchý Sauvitage ve vratných lahvích o objemu 0,75 litru, se rozšiřuje o dvě nová vína ve vratných lahvích o objemu 0,75 litru. Novinkou je suché červené víno z PIWI odrůdy Levitage a víno Schiller – cuvée z PIWI odrůd Levitage a Muscaris. Tím se počet vín ve vratných lahvích o objemu 0,75 litru v družstvu Heuchelberg zvýšil na jedenáct produktů.

Odrůda Levitage byla vyšlechtěna v roce 1994 v LVWO ve Weinsbergu. Rodičovskými odrůdami jsou Gf 67-198-3 a We 71-816-102. Podle LVWO má odrůda Levitage střední až dobrou odolnost proti plísni révy a dobrou odolnost proti padlí. Kromě toho by volná struktura hroznů a silná slupka bobulí měly zajistit, že Levitage nebude náchylná k botrytidě ani k poškození octomilkou japonskou. Družstvo uvádí cenu 5,89 €/láhev plus záloha.

WEINWIRTSCHAFT/13. 12. 2023/JS

Němečtí zákazníci jsou pro opakovaně použitelné obaly na víno

Naprostá většina německých spotřebitelů vína si dokáže představit systém opakovaného použití: 88 % hodnotí myšlenku nabízet víno ve vratných skleněných lahvích jako velmi dobrou nebo dobrou. Méně než 5 % tuto myšlenku zcela odmítá. Obzvláště překvapivé je, že němečtí konzumenti vína jsou dokonce ve velké míře ochotni zaplatit dodatečnou zálohu, celkem 75 % respondentů si to dokáže představit. Pouze necelá 4 % jsou proti záloze. Záloha na láhev ve výši 50 % její ceny je přiměřená pro přibližně 60 % respondentů. Spotřebitelé rovněž nezmínili žádné argumenty proti zavedení tohoto systému.

S velkým pochopením se u mnoha respondentů setkala také opakovaně použitelná přeprava, přičemž přibližně 70 % respondentů považuje opakovaně použitelnou přepravku na víno za zajímavou. Spotřebitelé se nejvíce přiklání k přepravce na 6 lahví. Něco málo

přes 50 % by souhlasilo se zálohou na bednu ve výši 4,50 eur. Mezi různými návrhy designu a materiálu bodovaly lépe prezentované dřevěné varianty než plastové bedny. Neobvyklé designy lahví nejsou podle spotřebitelů nutné. Klasické tvary se líbí dobře až velmi dobře, preferuje je 65–80 % respondentů.

WEINWIRTSCHAFT/14. 12. 2023/JS

Mladí konzumenti zvyšují spotřebu šumivých vín v Rakousku

Výrobce šumivých vín Schlumberger již podesáté analyzoval ve své zprávě o šumivých vínech spotřebu Rakušanů. V letech 2014 až 2023 se četnost konzumace zvýšila o 70 %. Ve věkové skupině 18 až 29 let se frekvence konzumace dokonce zčtyřnásobila. Odvětví šumivých vín zaznamenalo trvalý pozitivní trend. V letošním průzkumu 9 z 10 osob uvedlo, že pije šumivé víno alespoň příležitostně. Spotřeba tak zůstává stabilně na velmi vysoké úrovni. V populační skupině 18 až 29letých se za pijáky šumivého vína označilo celých 95 % dotázaných. Většina respondentů uvedla, že šumivé víno pije nejraději doma, ale také při posezení venku a v restauracích. Dalším vývojem za posledních deset let je posun trendu od šumivého vína jako příležitostného nápoje ke každodennímu společníkovi: více než třetina uvedla, že pije šumivé víno i v běžném životě.

Růžové šumivé víno se nyní stalo dlouhodobým trendem. Téměř 75 % Rakušanů uvedlo, že růžové šumivé víno pijí alespoň příležitostně. Obzvláště oblíbené je u cílových skupin 18 až 29 let a 60+. Údaje o prodeji tento trend potvrzují: mezi lety 2019 a 2022 se prodej zvýšil o 90 %. Stále oblíbenější je však také konzumace nealkoholického šumivého vína, zejména mezi mladšími spotřebiteli. 34 % respondentů uvedlo, že nealkoholické šumivé víno konzumují alespoň občas, což představuje nárůst o 3 %. Nejvíce spotřebitelů je ve věkové skupině 18 až 29 let, kde byl zaznamenán 15% nárůst.

Supermarket zůstává místem, kde Rakušané nejčastěji nakupují své oblíbené šumivé víno. V průměru byli konzumenti šumivého vína ochotni zaplatit za láhev v supermarketu 8,50 EUR. V roce 2022 to bylo 7,70 eur, v roce 2021 pak 6,70 eur. Podobný nárůst cen byl zaznamenán i ve specializovaných obchodech. Zde se částka, kterou respondenti považovali za při-

měřenou, zvýšila z 14,80 € v roce 2022 na 15,70 €. Rakušané také očekávají, že ceny budou nadále růst o více než 10 %. Pro přibližně čtvrtinu dotázaných je rakouský původ šumivého vína velmi důležitý. Spotřebitelé zdůrazňovali význam posilování domácí tvorby hodnot a udržování vazeb na region. Důležitým důvodem pro nákup byl pro spotřebitele také příslib rakouské kvality. Kromě toho 65 % respondentů uvedlo, že budou i nadále kupovat regionální šumivé víno navzdory turbulentní ekonomické době. Věrnost rakouským výrobcům byla obzvláště vysoká ve věkové skupině 40+. Online průzkum byl proveden společně s Market Institute v období od 25. října do 17. listopadu 2023 na vzorku 1 000 účastníků reprezentativním pro rakouskou populaci ve věku 18 let a více.

DER WINZER/14. 12. 2023/JS

Rakousko: Konečně zase ledové víno

V noci z 3. na 4. prosince klesly teploty na velké části území země dostatečně nízko na to, aby se mohly sklízet hrozny pro ledové víno. V Burgenlandu, Dolním Rakousku a Štýrsku se hrozny sklízely až do časných ranních hodin.

V Burgenlandu využila vinařství ve všech vinařských oblastech ideálních nočních podmínek kolem -9 až -11 °C a sklízela hrozny při teplotě kolem 31°KMW. Zemědělská komora Burgenlandu v tiskové zprávě vysvětlila, že první ledové víno v této spolkové zemi bylo letos sklizeno o deset dní dříve než loni. Podle Burgenlandské zemědělské komory oznámilo více než 20 vinařství Spolkové vinařské inspekci svůj záměr sklízet ledové víno v první opravdu mrazivé noci zimy. Také v Dolním Rakousku využila některá vinařství ve vinařských oblastech podél Dunaje a v severním Weinviertelu příznivých podmínek. Nízké teploty přetrvávaly až do ranních hodin 4. prosince, což umožnilo poměrně brzkou sklizeň hroznů pro ledové víno ve velké části spolkové země. Několik vinařství ve Štýrsku rovněž využilo nástupu zimy ke sklizni hroznů pro ledové víno.

DER WINZER/4. 12. 2023/JS

Francouzi popijí víno stále častěji jen příležitostně

Francouzi pijí stále méně vína. Podíl pravidelných spotřebitelů se v roce 2022 ▶

ve srovnání s rokem 2015 dále snížil, a to v rámci celkového klesajícího trendu konzumace alkoholu. V roce 2022 pravidelní spotřebitelé konzumující víno „téměř každý den“ představovali 11% populace, jejich podíl tak klesl o 5 bodů ve srovnání s předchozí studií v roce 2015. V roce 1980 to byla polovina národní populace. „Vino zůstává velmi převážně přítomné ve spotřebě všech dospělých osob, ale nyní se tak děje jen občas“, podle studie. V roce 2022 se tato příležitostná spotřeba vyskytovala u poloviny Francouzů ve věku 18 a více let.

Příčina této změny? Autoři studie vysvětlují, že „pravidelní konzumenti vína mají tendenci mizet v důsledku generační obměny“ a „mladší generace konzumují víno častěji jen příležitostně“. To je však také součástí celkového trendu poklesu spotřeby alkoholu, mezi lety 1960 a 2022 klesla průměrná individuální spotřeba vína ve Francii o více než 60%. V roce 2022 podíl osob, které víno nepijí, se již od roku 2010 pohybuje na úrovni přibližně 37% Francouzů, včetně 8% velmi výjimečných konzumentů (svatby, oslavy na konci roku), jejichž podíl zůstává v čase stabilní. Kromě vína 19% Francouzů uvádí, že nepije žádné alkoholické nápoje, přičemž tento trend se od roku 2015 zvýšil o 4 procentní body. Ve světě alkoholických nápojů získává nové konzumenty pouze pivo.

Průzkum byl proveden mezi 27. květnem a 9. srpnem 2022 mezi 3 513 osobami reprezentativními pro francouzskou populaci starší 15 let metodou kvótního výběru. Tento průzkum, který se provádí každých pět let od roku 1980, se podeváté týká roku 2022, přičemž zdravotní krize v roce 2020 vedla k odkladu jeho provedení.

LEFIGARO.FR/22. 12. 2023/JS

S setkání rozzlobených vinařů se supermarketů v Béziers

V návaznosti na akci s bezplatným vozíkem, kterou v sobotu 23. prosince uskutečnili místní vinaři v hypermarketu Auchan v Béziers, se na začátku roku 2024 uskuteční na radnici v Béziers setkání s národními nákupčími ze supermarketů a obchodníky s vínem. Martial Bories, předseda družstva Vignerons de l'Occitane v Servianu nedaleko Béziers a vedoucí skupiny vinařů, kteří při během své akce odvezli z obchodu bez placení několik desítek nákupních vozíků, a jejichž činnost byla rychle zastavena ochrankou i poli-

ci a trvala necelých třicet minut, se k ní vyjadřuje: „V rozporu s tím, co se uvádí, nás bylo téměř 200 vinařů a naším cílem bylo přimět vedoucího prodejny, aby přišel dolů a vysvětlil naléhavou potřebu zvýšit ceny, které zákazníci platí za naše vína.“ Starosta Béziers Robert Ménard byl o situaci rychle informován a jeho zásah umožnil Martialu Boriesovi a jeho skupině setkat se ne s jedním, ale hned se dvěma vedoucími prodejen. Díky starostovi se k řediteli obchodu Leclerc v Béziers, se kterým se o cenách vyjednává nejhůře, přidal i ředitel dalšího obchodu.

S produkcí 250 000 hl a 3 000 hektary vinic patří družstvo k největším v Languedoku, a jak shrnuje jeho předseda, „pokud se nic nezmění v oblasti cen, region bude hořet“. V supermarketech se prodává víno jen za 75 procentů v lahvi a my čekáme na záruky výkupních cen, vysvětluje. Aby tyto požadavky nezůstaly nevyslyšeny, organizuje starosta Béziers spolu se svou manželkou, poslankyní Emmanuelle Ménardovou, v prvním týdnu roku 2024 setkání. U stolu by měli být hlavní odběratelé z francouzských skupin supermarketů, včetně tvrdých diskontů, a také obchodníci vínem, a dokonce i zástupci sklářů. Začátek vinařského roku probíhá pomalu a obchodníci s vínem tvrdí, že supermarketů chtějí snížit ceny, přestože už léta neproběhlo žádné zvýšení cen u producentů vína. Právě generická vína s CHZO a CHOP jsou v supermarketech nejvíce zastoupena, takže jejich výrobci nesou hlavní tíhu těchto nízkých cen v supermarketech.

Martial Bories očekává, že se supermarketů a obchodníci s vínem zavážou k odpovídajícím výkupním cenám. Budou u toho obchodníci s vínem a nákupčí supermarketů, takže uvidíme, kdo lže. Vinař z regionu Hérault také kritizuje tendenci některých řetězců propagovat levnou nabídku zahraničních odrůdových vín se značkami, které vypadají velmi francouzsky. Tyto distribuční značky by měly být zásobovány francouzskými odrůdovými víny za 70 €/hl, nikoli zahraničními víny za 40 €/hl, říká. Blokády nákupních center nejsou vyloučeny.

VITISPHERE/OLIVIER BAZALGE/28. 12. 2023/JS

Jaký vliv mají pesticidy na opylující hmyz?

Používání pesticidů negativně ovlivňuje čmeláky ve všech evropských kra-

jinách: to jsou výsledky monitoringu, který na 128 lokalitách v 8 evropských zemích provedlo konsorcium složené ze 42 partnerů za zásadního přispění CREA, Výzkumného centra pro zemědělství a životní prostředí. Související studie „Používání pesticidů negativně ovlivňuje čmeláky napříč evropskou krajinou“ byla právě publikována v prestižním mezinárodním časopise Nature.

Použité pesticidy – řádně povolené – měly negativní vliv na vývoj a reprodukci čmeláčích kolonie. Bylo totiž zjištěno, že pyl, který čmeláci sbírali a skladovali, byl kontaminován více pesticidy: v průměru 8 různých molekul na včelstvo, ale v některých případech bylo nalezeno až 27 různých sloučenin, především fungicidů. Na základě toxicity těchto látek a jejich koncentrace v pylu byl poté vypočítán index rizika: bylo zjištěno, že 99% rizika představuje 9 insekticidů. Přestože evropské předpisy stanovují limity pro používání pesticidů právě proto, aby úbytek jedinců ve včelstvech včely medonosné (*Apis mellifera*) nepřesáhl 10%, bylo zjištěno, že u více než poloviny sledovaných čmeláčích včelstev došlo k poklesu populace o více než 10%. Tyto úbytky se prohloubily v lokalitách s intenzivnějším zemědělstvím. Je zřejmé, že současné postupy hodnocení rizik a evropské předpisy, které patří k nejpřísnějším na světě, nedokážou dostatečně chránit necílové organismy před fytofarmaky a nestačí k dosažení skutečně udržitelného zemědělství. Lze doufat, že nový systém hodnocení rizik vypracovaný úřadem EFSA v roce 2013 (obsahující povinné testování i na čmeláčích), který by měl vstoupit v platnost v roce 2024, dokáže opylovače ochránit před nejnebezpečnějšími účinnými látkami.

YOUWINEMAGAZINE.IT/ALBERTO GRASSO/12. 12. 2023/JS

Ultrafialové paprsky zachrání vinice

Ve Španělsku byly představeny předběžné výsledky výzkumného projektu Lifeislight, který zkoumá účinky ultrafialových paprsků na révu vinnou s cílem stimulovat její sebeobranu a snížit používání pesticidů proti chorobám rostlin v souladu se zásadami Zelené dohody EU.

Ultrafialové světlo je v režimu záblesků dávkováno prostřednictvím speciálních strojů na rostliny révy vinné, což ▶

vede ke stimulaci přirozené obranyschopnosti a následně k větší odolnosti. Ultrafialový signál stimuluje po několika hodinách produkci kyseliny salicylové v listech, která působí jako poplašný signál a vyvolává reakci rostliny, která se účinněji brání proti padlí a plísním. Světlo je podle odpovědných pracovníků francouzské společnosti UvBoosting, která je držitelem patentu od roku 2015, neškodné pro faunu, flóru i samotné víno, ale je užitečné v boji proti houbám.

Ačkoli byl rok 2023 nevýznamný v tom smyslu, že v dotčených řádcích nedošlo k žádnému napadení plísní, vzhledem k suchu, které bylo na druhé straně velmi silné, zúčastnění výzkumníci a vinaři zaznamenali, že mladší vinice (a ty méně postižené suchem) zřejmě reagovaly na ošetření ultrafialovým světlem pozitivně. V rámci projektu se rovněž pokusili zjistit, zda UV záření zlepšuje výnosy vinic, přičemž zjistili, že na mladých vinicích vystavených záření byly výnosy vyšší než na ostatních neošetřených pozemcích. Lifeislight je projekt financovaný Evropskou komisí v rámci programu Life a podílejí se na něm také univerzity v Toulouse a Bordeaux.

GAMBEROSSO.IT/GIANLUCA ATZENI/22.

12. 2023/JS

Archeologové objevili 1900 let staré vinařství v Rhône

Skupina francouzských archeologů objevila v údolí Rhône v departementu

Drôme na pozemku, který se má stát parkovištěm, starobylé vinařství. Institut INRAP, který spadá pod francouzské ministerstvo kultury, zahájil vykopávky u města Laveyron v květnu 2023 a objevil starobylé vinařství. V ruinách na ploše 1,6 hektaru byly nalezeny doklady keramických terakotových nádob běžně používaných při výrobě vína a fragmenty amfor. Podle prvotní analýzy by vinařství mohlo pocházet z prvního století našeho letopočtu. Existují však důkazy, že místo mohlo být postaveno na ještě starší infrastruktuře. Pravděpodobně předtím zde již existovala malá infrastruktura určená pro výrobu vína. Předpokládá se, že později Římané vinařství rozšířili a že se v něm nacházely lisy, sklepy a nádrže na mošt. K rozšíření nepochybně došlo v souvislosti s obchodním úspěchem, na čemž se zřejmě podílela i nedaleká řeka Rhône.

Vykopávky skončí v lednu 2024. Vinařství v údolí Rhône je sice staré několik století, ale tento nedávný objev není nejstarším, který byl v posledních měsících nalezen. V Říjnu byly v Egyptě objeveny kompletní nádoby na víno, které jsou stále neporušené a obsahují dobře zachovalé zbytky 5 tisíc let starého vína.

THEDRINKSBUSINESS.COM/ELOISE

FEILDENOVÁ/21. 12. 2023/JS

Příčina bolesti hlavy způsobené červeným vínem

Je jím flavanol kvercetin, který je přirozeně obsažen ve všech druzích

ovoce a zeleniny, včetně hroznů. Kvercetin je považován za zdravý antioxidant, ale ve směsi s alkoholem může způsobit problémy, zjistili vědci z Kalifornské univerzity v Davisu. Když se dostane do krevního oběhu, tělo ho přemění na jinou formu, která se nazývá glukuronid kvercetinu a v této formě blokuje metabolismus alkoholu. Vědci také zjistili, že různá vína obsahují různé množství flavonolu působícího bolest v závislosti na množství slunečního záření, které hrozny dostaly. Profesor Waterhouse sdělil: „Kvercetin je v hroznech produkován v reakci na sluneční světlo. Pokud pěstujete hrozny s odkrytými hrozny, jako se to dělá v Napa Valley u Cabernetu, získáte mnohem vyšší množství kvercetinu.“ V některých případech může být čtyřikrát až pětkrát vyšší.

Konzumací tohoto vína plného flavonolů se u lidí může hromadit toxin zvaný acetaldehyd, který způsobuje bolestivé příznaky. Vysoké hladiny acetaldehydu mohou způsobit zarudnutí obličeje, bolesti hlavy a nevolnost. Bolesti hlavy z červeného vína se obvykle objevují do 30 minut až tří hodin po vypití skleničky vína. Když citliví lidé konzumují víno obsahující i jen malé množství kvercetinu, objeví se u nich bolesti hlavy, zejména pokud již dříve trpěli migrénou nebo jinou primární bolestí hlavy. Tým plánuje provést klinické studie na lidech, aby získal další odpovědi, protože o příčinách bolestí hlavy způsobených červeným vínem stále existuje mnoho neznámých.

LESACTUALITES.NEWS/28. 11. 2023/JS

Sklizeň hroznů

Snížení sklizně hroznů v Itálii v roce 2023 je cokoli, jen ne o 12 %: odhadovaný pokles oproti roku 2022 činí -20 až -24 %

Assoenologi, Ismea, Unione Italiana Vini (Uiv) revidují odhady směrem dolů po zářijových vedrech. Z hlediska množství dopadla sklizeň hroznů v Itálii v roce 2023 ještě hůře, než se očekávalo. Uvedené organizace ještě čekají na oficiální údaje, které v příštích týdnech přijdou z ministerstva zemědělství. Předpokládají, že italská produkce vína v roce 2023 se zastaví v rozmezí 38 až 40 milionů hektolitřů, přičemž pokles se bude pohybovat mezi -20 % a -24 %, namísto zářijové prognózy -12 %. Jako by najednou měla zmizet více než jedna láhev z pěti.

Pokles produkce, který se týká prakticky celé Itálie, je dán zejména snížením sklizně v hlavních produkčních oblastech na severu, v Benátsku (-10 %) a Piemontu (-17 %), ale výrazně horší odhady vidí i velké vinařské oblasti v ostatních italských makrooblastech: Toskánsko (-30 %), Apulie (-30 %), Abruzzo (-60 %) a Sicílie (-45 %). Zejména na severu je celkové průměrné snížení přibližně -9,5 %, ve středu -29,5 % a na jihu -38,2 %. Pokles lze přičíst především průběhu počasí v září, kdy po celý měsíc maximální teploty často přesahovaly 30 stupňů. Horko a nedostatek deště měly na jedné straně jistě pozitivní vliv na kvalitu hroznů, na druhé straně vedly ke snížení objemu sklizně.

WINENEWS.IT/29. 11. 2023/JS

Sklizeň 2023 v Německu

Spolkový statistický úřad (Destatis) ve svém třetím říjnovém odhadu očekává v Německu v letošním roce celkovou sklizeň vinného moštu ve výši 9,25 milionu hektolitřů. To odpovídá nárůstu o 197 000 hektolitřů, tj. o 2,2 % oproti předchozímu roku. Tento odhad je o 627

000 hektolitřů nižší (přibližně produkce ČR) než srpnový odhad (9,88 mil. hektolitřů). Destatis jako důvod uvádí povětrnostní podmínky v září.

DDW/6. 12. 2023/JS

„Zázračná“ sklizeň v Británii přinesla více než 20 milionů lahví vína

Velká Británie zaznamenala dosud největší sklizeň, která v roce 2023 přinesla více než 20 milionů lahví tichého a šumivého vína, což je přibližně dvojnásobek množství, které Britové v současnosti vypijí. Ve zprávě o letošní sklizni v Anglii a Walesu, která byla včera zaslána nápojářům, se uvádí, že se odhaduje produkce 20–22 milionů lahví, což je přibližně o 50 % více než předchozí rekord, kdy vinaři vyrobili přibližně 13 milionů lahví. Společnost WineGB tento týden uvedla, že čtyři nejlepší odrůdy Chardonnay, Pinot noir, Mlynářka a Bacchus si vedly mimořádně dobře, přičemž průměr všech vinic dosáhl téměř 10 tun hroznů na hektar. Odvětvový orgán, který tento ročník označil za zázračný, zdůraznil, že nový vrchol produkce v tomto roce není způsoben pouze vysokými výnosy, ale také zvýšením plochy vinic. Jak WineGB zaznamenal, plochy vinic v celé Anglii a Walesu vzrostly o více než 1 000 ha oproti roku 2018, přičemž v roce 2023 činí produkční plocha vinic celkem 3 230 ha oproti 2 138 ha v roce 2018. Co se týče kvality ročníku, byla cukernatost nižší než průměr, vinaři jsou ale ohledně kvality hroznů a výsledného vína optimističtí.

Ačkoli se anglické vinařské odvětví v poslední době nachází v situaci nedostatečné nabídky, přičemž současná poptávka po lahvích ve Spojeném království činí přibližně 10 milionů lahví – z toho 8 milionů lahví šumivého vína – je třeba zdůraznit, že letošní produkce je více než dvojnásobná oproti současné spotřebě. Vzhledem k tomu, že přibližně tři čtvrtiny produkce anglických vinařů jsou určeny k výrobě šumivého vína, množství šumi-

vého vína z letošní sklizně by mělo činit přibližně 16,5 milionu lahví. I když je to jen malá část z přibližně 100 milionů lahví Prosecca, které Britové ročně spotřebují, představuje anglická produkce šumivého vína z tohoto ročníku téměř 60 % prodeje šampaňského ve Spojeném království, který v roce 2022 činil 28 milionů lahví. Ačkoli je šampaňské obecně dražší než anglické šumivé víno, je třeba poznamenat, že britská produkce bývá dražší než Cava, které se ve Spojeném království prodá přibližně 20 milionů lahví.

Jinými slovy, angličtí výrobci šumivého vína budou muset najít spotřebitele pro více než dvojnásobek současné poptávky (z 8 až 16,5 milionu lahví šumivého vína) na konkurenčním domácím trhu, který rovněž zaznamenává celkovou stagnaci prodeje. Buď to, nebo budou muset vinaři v Anglii rozvíjet exportní trhy, aby absorbovali dodatečnou nabídku.

THEDRINKSBUSINESS.COM/PATRICK SCHMITT/21. 12. 2023/JS

Jihoafrická republika doufá, že v roce 2024 bude sklizeň co do množství a kvality stejná jako v roce 2010

Podle prvních prognóz, které tento týden vydala obchodní organizace South Africa Wine, vypadá sklizeň v roce 2024 z hlediska množství lépe než v roce 2023 a má dobré vyhlídky i z hlediska kvality, i když pravděpodobně zůstane pod desetiletým průměrem. V roce 2023 se v Jihoafrické republice vyrobilo 9,17 milionu hektolitřů vína a moštu. Přestože vlhké podmínky podpořily výskyt houbových chorob na některých vinicích, zůstávají jihoafričtí vinaři ohledně potenciálu sklizně v příštím roce optimističtí. A to i přes pokračující pokles plochy vinic, která se v roce 2022 odhaduje na 89 384 ha. Letošní vydatné srážky doplnily zásoby podzemní vody a přehrad a vyplavily zasolené půdy v sušších oblastech.

VITISPHERE/SHARON NAGELOVÁ/7. 12. 2023/JS

Zemědělská a vinařská politika EU

Dialog k implementaci Evropské zelené dohody a budoucnosti SZP

Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyen v polovině září 2023, během vystoupení ke Stavům Evropské Unie, uvedla, že Evropská komise zahájí strategický dialog se zemědělsko-potravinářským sektorem k implementaci Evropské zelené dohody a budoucnosti Společné zemědělské politiky s cílem zmírnit polarizaci názorů v rámci dosavadních diskusí. První obecnější kolo pouze s největšími zástupci zemědělsko-potravinářského sektoru včetně Copa-Cogeca, CEJA nebo FoodDrinkEurope, proběhlo v první polovině listopadu. Ursula von der Leyen v uplynulém týdnu potvrdila, že strategický dialog bude v plné míře oficiálně zahájen v lednu 2024, konkrétní datum ale zatím nebylo stanoveno. Kromě toho by Komise také měla na jaře 2024 zahájit iniciativu týkající se biotechnologií a biovýroby. Podle von der Leyen je nyní třeba najít nový konsensus o budoucnosti zemědělství a evropského potravinového systému, přičemž by se mělo jednat o systém, který zajistí příjmy zemědělců, udrží venkovské oblasti živé, zajistí stabilní dodávky potravin a přispěje k cílům Unie v oblasti klimatu. Dialog by se měl rovněž zaměřit na využití znalostí a technologických inovací a na způsob podpory budoucího evropského potravinového systému v konkurenčním světě. Předsedkyně Komise plánuje v lednu pozvat skupinu zúčastněných stran, která bude zajišťovat a zohledňovat rozmanitost zemědělsko-potravinářského sektoru, a to od malých tradičních výrobců (bio)potravin až po velké producenty pšenice, včetně potravinářů, zpracovatelů a obchodníků. Podle komisaře pro zemědělství a rozvoj venkova Januseze

Wojciechowskiho nadcházející strategický dialog rovněž připraví půdu pro budoucí systém evropských zemědělských dotací a pravidla společné zemědělské politiky (SZP). Vyjednávání o nové podobě SZP po roce 2027 bude zahájeno v druhé polovině roku 2024, po evropských volbách, které jsou naplánovány na 06-09/06/2024. Wojciechowski uvedl, že doufá, že strategický dialog přinese důležité argumenty, které by podpořily potřebu zvýšit rozpočet SZP. Podle Wojciechowskiho je na SZP aktuálně vydáváno 0,3 % HDP, což není dostatečné. Wojciechowski rovněž opětovně zdůraznil, že je dle jeho názoru potřeba zavedení třetího pilíře SZP pro krizovou intervenci. Všechny budoucí politiky by také podle Wojciechowskiho měla předcházet podrobná analýza možných dopadů se zaměřením na zemědělství a potravinové zabezpečení, přičemž nová opatření na podporu udržitelnosti by měla být založena spíše na finančních pobídkách než na donucovacím systému plném příkazů. Zemědělci by za svůj příspěvek k cílům Unie měli být odměňováni.

FOODNET.CZ, 12. 12. 2023

Wojciechowski podpořil zastropování přímých plateb velkým zemědělským podnikům

Komisař pro zemědělství a rozvoj venkova Janusz Wojciechowski podpořil zastropování přímých plateb velkým zemědělským podnikům s ohledem na budoucí přistoupení Ukrajiny do Unie. Podle Wojciechowskiho by měla Unie zabránit tomu, aby členství Ukrajiny přispělo k rostoucímu trendu koncentrace půdy v Evropě – velkou část ukrajinského zemědělství totiž podle komisaře ovládají velké agrární podniky. Evropská

Unie by se proto podle něj měla vyhnout vyplácení dotací těmto velkým společnostem. Povinné zastropování by podle Wojciechowskiho bylo dobrou odpovědí právě na problém koncentrace půdy a na skutečnost, že průměrná ukrajinská farma je větší než farmy v EU. Ukrajina by podle prozatímních informací mohla mít nárok na 96,5 miliardy EUR z fondů SZP v rámci sedmiletého rozpočtového období, což by vedlo ke snížení zemědělských dotací pro stávající členské státy EU o 20 %. S ohledem na to by i podle Německa mělo dojít k zásadní reformě pravidel současné SZP. Německo podporuje opuštění systému přímých plateb vyplácených na plochu úplně, a to ve prospěch plateb za ekosystémové služby. Naopak sedm členských států střední a východní Evropy – Slovensko, Bulharsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Polsko a Rumunsko – vyzvalo k dosažení úplné externí konvergence přímých plateb. Ta podle nich hraje důležitou roli při zajišťování spravedlivého, udržitelného a konkurenceschopného zemědělství v EU. Externí konvergence také pomáhá posílit postavení zemědělců a zaručit spravedlivou úroveň příjmů zemědělců i jejich stabilizaci.

FOODNET.CZ, 19. 12. 2023

Zpráva o nařízení o udržitelném používání pesticidů (SUR)

Španělské předsednictví předložilo dne 11/12/2023 zprávu o pokroku v oblasti vyjednávání o nařízení o udržitelném používání pesticidů, a to s ohledem na rozhodnutí nepřijímat vzhledem k odmítnutí návrhu Parlamentem ani obecný přístup Rady. Dvěma stále nejvíce kontroverzními oblastmi zůstává definice citlivých oblastí a redukční cíle ▶

pro přípravky na ochranu rostlin. Španělské předsednictví navrhlo v rámci dosavadních vyjednávání i kompromisní text, ve kterém navrhlo rozdělit citlivé oblasti do několika kategorií, ve kterých by mohly být umožněny nejen přípravky na ochranu rostlin používané v ekologickém zemědělství, ale i nízkorizikové látky nebo látky pro biologickou kontrolu. Redukční cíle do roku 2030 by podle kompromisního textu měly být nastaveny na 50 % na evropské úrovni (povinně), referenční období by mělo být nastaveno na průměr z let 2015–2017. Na národní úrovni by členské státy měly zpracovat národní akční plány, které by měly obsahovat i ustanovení o vlastních kvantitativních cílech, záměrech, opatřeních a časových plánech v oblasti redukce pesticidů s cílem přispět k plnění evropského redukčního cíle. Návrh bude dál projednáván belgickým předsednictvím, které bude zahájeno od ledna 2024 a potrvá do konce června 2024, a to s ohledem na zájem ministrů zemědělství ve vyjednáváních pokračovat a nalézt schůdný kompromis.

FOODNET.CZ, 19. 12. 2023

Glyfosát v Německu

Německý soud v uplynulém týdnu rozhodl, s ohledem na nedávné rozhodnutí Komise o prodloužení licence na používání glyfosátu v Evropské Unii o deset let, že národní německá pravidla zakazující používání glyfosátu v Německu od ledna 2024 jsou nezákonná. Podle rozhodnutí soudu by byl německý zákaz v rozporu s právem EU s ohledem na rozhodnutí Komise. Soud tak rozhodl v reakci na odvolání řady německých zemědělců ve zrychleném řízení.

FOODNET.CZ, 12. 12. 2023

Glyfosát je v Německu stále povolen

Prováděcím nařízením (EU) č. 2023/2660 ze dne 28. listopadu 2023 prodloužila Komise EU povolení glyfosátu v EU o 10 let – do 15. prosince 2033. Všeobecný zákaz používání glyfosátu v Německu od 1. ledna 2024 proto není v souladu s právem EU. K tomuto závěru dospěl Okresní soud v Cáchách v naléhavém správním řízení ze dne 4. prosince 2023, které zahájili zemědělci ze Severního Porýní-Vestfálska. Ačkoli byla

naléhavá žaloba zemědělců zamítnuta z formálních důvodů, právní zástupce zemědělců, advokátní kancelář Koof & Kollegen, oznámil, že soud potvrdil právní názor žalobců ve věci samé. Soud poukázal na to, že obnovení povolení glyfosátu v EU platí přímo v každém členském státě. Z tohoto důvodu je „nepravděpodobné, že by zákaz používání přípravků na ochranu rostlin obsahujících glyfosát od 1. ledna 2024, jak byl dříve stanoven v nařízení o používání přípravků na ochranu rostlin, mohl být nadále vymáhán“. Ustanovení, které trestá používání přípravků na ochranu rostlin obsahujících glyfosát, nelze uvést do souladu s prováděcím nařízením (EU) č. 2023/2660, které to umožňuje, a proto by takový zákaz používání byl v rozporu s právem EU nejpozději ode dne vstupu v platnost. Z toho vyplývá, že vnitrostátní správní orgány – pokud není možný výklad v souladu s právem EU – nemohou použít rozporné vnitrostátní předpisy. Zjištění porušení ustanovení, které je v rozporu s právem EU, nemůže být východiskem pro trestní stíhání.

Podle tiskové zprávy advokátní kanceláře Koof & Kollegen se soud v průběhu zkráceného řízení obrátil na Spolkové ministerstvo zemědělství, které soudu sdělilo, že zvažuje vydání mimořádného nařízení, které by přizpůsobilo stávající ustanovení nařízení o aplikaci ochrany rostlin novým právním požadavkům EU; nařízení by mohlo vstoupit v platnost do konce roku. Spolkový úřad pro ochranu spotřebitele a bezpečnost potravin dne 4. prosince 2023 oznámil, že prodloužil platnost povolení účinné látky glyfosát – nejprve do 15. prosince 2024.

DDW/6. 12. 2023/JS

Evropský parlament dokončuje jednání o své pozici k návrhu o NGT

Evropský parlament dokončuje jednání o své pozici k návrhu Evropské komise o nových genomických technikách (NGT). Zpravodajka za EPP Jessica Polfjård (SE) Výboru pro životní prostředí (COMENVI) potvrdila ambiciózní snahu o schválení pozice na plenárním zasedání v lednu 2024, tedy před volbami do Evropského parlamentu, které se budou konat v červnu příštího roku. Zpravodajka upozornila, že by se mohlo jednání o návrhu značně protáhnout, pokud by pozici dokončoval až nový Evropský parlament. Časový harmonogram však

někteří europoslanci z COMENVI kritizují, protože neponechává dostatek času na překlad textu a stínová jednání. Kontroverzním tématem v COMENVI je navíc i samotný návrh zprávy, ve kterém Polfjård zahrnuje povolení NGT kategorie 1 v ekologickém zemědělství a neoznačování osiv NGT rostlin kvůli diskriminačním překážkám. Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova (COMAGRI) bude o svém stanovisku hlasovat dne 11/12/2023, COMENVI by své stanovisko mělo odhlasovat v polovině ledna 2024.

FOODNET.CZ, 12. 12. 2023

Rada a EP k NGT

Ministři zemědělství dne 11/12/2023, během posledního zasedání Rady ministrů zemědělství za španělského předsednictví, nedosáhli dohody k obecnému přístupu Rady k novým genomickým technikám. Návrh obecného přístupu připravilo Španělsko, které navrhlo řadu změn oproti návrhu Komise – do kategorie NGT1 například navrhlo zařadit pouze rostliny odolné vůči herbicidům, přičemž v rámci této kategorie by mělo být povoleno maximálně 20 modifikací, a to na jeden monoploidní genom. Rostliny získané konvenčními technikami by měly spadat pod NGT1, rostliny získané mutagenézí nebo cisgenézí by ale – na rozdíl od návrhu Komise – měly být dále ověřovány a posuzovány na základě kritérií. Jak kategorie NGT1, tak i kategorie NGT2, by měly být vyloučeny z ekologické produkce, rostlinný reprodukční materiál NGT1 by měl být podle návrhu španělského předsednictví i označován. Pokud jde o patentovatelnost, Rada navrhovala požádat Komisi, aby do 31/12/2025 (nikoli do roku 2026, jak navrhuje Komise) vypracovala studii, která by pomohla lépe porozumět dopadu patentů a dostupnosti technik. Proti španělskému návrhu hlasovalo Rumunsko, Chorvatsko, Polsko, Maďarsko, Rakousko a Slovinsko, které požadovaly více omezení pro NGT1, Německo, Belgie a Bulharsko se zdržely hlasování. Země jsou nadále nejednotné i v názoru na povolení používání NGT1 v ekologickém zemědělství.

Vyjednávání pokračuje i v Evropském parlamentu, kde Výbor EP pro zemědělství a rozvoj venkova (COMAGRI) své stanovisko k novým genomickým technikám přijal dne 11/12/2023 poměrem ▶

hlasů 34 pro, 11 proti, 1 europoslanec se zdržel hlasování. Výbor COMAGRI posiluje vědecký základ pro posuzování nových genomických technik a předvídatelnost postupu ověřování a navrhuje vyloučit rostliny NGT1 z patentovatelnosti. Používání v ekologickém zemědělství by podle stanoviska COMAGRI mělo být zatím zakázáno, umožněn by ale měl být přezkum po sedmi letech. Zrušen by ale měl být požadavek na označování sáčků s osivem z kategorie NGT1. Nové genomické techniky by se podle stanoviska COMAGRI mohly přejmenovat na techniky precizního šlechtění, rozšířena by měla být kategorie NGT1. Výbor COMAGRI má u některých článků sdílené kompetence s Výborem EP pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (COMENVI). Výbor COMENVI by měl o svém stanovisku hlasovat dne 24/01/2024. Hlasování v plénu Evropského parlamentu je zatím předběžně naplánováno na únor 2024.

FOODNET.CZ, 19. 12. 2023

AREV: Zprávy o NGT

S ohledem na schválení postoje k NGT plánované v Zemědělském výboru EP 11. prosince a ve Výboru pro životní prostředí EP na konci ledna, předložili poslanci obou výborů své pozměňovací návrhy, přesněji 583 pozměňovacích návrhů v COMAGRI a 1193 v COMENVI.

Abychom pochopili politickou rovnováhu v této dokumentaci, musíme analyzovat především chování politických skupin S&D a Renew, které mají vnitřně diferencovanější postoje a chovají se v obou výborech odlišně. Právě ony drží rovnováhu sil v tomto a mnoha dalších dokumentech.

V Zemědělském výboru se misky vah převážně přiklánějí ve prospěch postoje, který je velmi příznivý pro NGT a který upravuje návrh Komise ve smyslu většího usnadnění jejich využívání, zejména pro NGT kategorie 1. Na tomto postoji se shodují zpravodajka Vrecionová (ECR), celá EPP, Renew a většina S&D (včetně stínového zpravodaje Olekase, spolu s De Castrem, Avramem a koordinátorem Aguilerou), samozřejmě s určitými nuancemi v jednotlivých bodech. Na druhé straně máme Zelené, Levici a Marii Noichlovou a Theresu Bielowskou za S&D, které vyzývají k odmítnutí návrhu, jenž NGT kategorie 1 a 2 ztotožňuje

s GMO, a domnívají se, že by měly být regulovány směrnicí 2021/18.

Většina skupin COMAGRI a poslanců Evropského parlamentu proto požaduje:

- ekologické zemědělství by nemělo být vyloučeno z používání NGT kategorie 1 (proti tomu se staví pouze Ulriche Müllerová a Iréne Tolleretová, které požadují, aby byla za 7 let vypracována zpráva, která by posoudila vhodnost tohoto vyloučení);
- zrušení označování rostlinného reprodukčního materiálu pro NGT CAT 1;
- zrovnoprávnění CAT 1 s konvenčními odrůdami, a tudíž není třeba opatření pro koexistenci;
- zjednodušení procesu oznamování pro NGT CAT 1;
- vysvětlení proč ani pro CAT 1, ani pro CAT 2 se členské státy nemohou rozhodnout pro pěstování.

Pokud jde o patentovatelnost, několik poslanců EPP a Renew výslovně požadovalo zákaz patentovatelnosti pro NGT CAT1.

Nakonec řada poslanců Evropského parlamentu požaduje – z technického hlediska různými způsoby – rozšíření kritérií pro definici NGT CAT1 tak, aby do této kategorie bylo zahrnuto co nejvíce odrůd.

Ve Výboru pro životní prostředí vidíme – jak tomu často bývá – poněkud odlišný scénář, zejména ve skupinách Renew a S&D, ale celkově většinu pro nový legislativní rámec pro NGT navržený Komisí.

Stínový zpravodaj Výboru pro životní prostředí za Renew Jan Huitema předložil pozměňovací návrhy, které podepsalo šest dalších členů Renew. Tyto pozměňovací návrhy podporují NGT a například rozšiřují kategorii NGT CAT 1 tím, že přijímají kritéria a metodu výpočtu podobnou těm, které vypracoval zpravodaj EPP. Od této skupiny poslanců se odlišují tři poslanci Renew Michal Wiezik, María Soraya Rodríguez Ramos a Martin Hojsík, kteří zaujímají opatrnější přístup a chtějí zavést postup hodnocení rizik pro NGT CAT 1 a povinné označování všech výrobků obsahujících NGT. A konečně Pascal Canfin a Max Orville, rovněž z Renew, chtějí povolit v kategorii 1 pouze ty odrůdy, které splňují alespoň jedno „kritérium udržitelnosti“ stanovené v příloze III, a chtějí, aby členské státy měly možnost rozhodnout se pro NGT CAT 2. Vidíme tedy, že v COMENVI má Renew diferencovanější a méně kompaktní postoj než v COMAGRI.

Pokud jde o skupinu S&D, Rakušan Günther Sidl zastává podobný postoj jako Maria Noichlová v COMAGRI, tj. odmítnutí návrhu a všech NGT považovaných za GMO. Naproti tomu stínový zpravodaj Christophe Clergeau zastává diferencovanější postoj: není proti návrhu, ale výrazně komplikuje proces oznamování a povolování NGT a požaduje plnou sledovatelnost.

Závěrem, stejně jako v jiných dokumentech, konstatujeme, že oba parlamentní výbory mají k agroenvironmentálním otázkám rozdílný přístup, ale zároveň můžeme konstatovat, že existuje větší otevřenost vůči těmto technikám a již nyní vidíme, že většina v plénu je připravena podpořit tento legislativní pokrok, který umožní vědecký pokrok ve šlechtění odrůd. To potvrzuje i rozhodnutí – proti němuž se postavili Zelení – urychlit proceduru, aby bylo možné dokončit tento spis ještě před koncem volebního období.

Na druhé straně španělské předsednictví Rady pracuje rychle, aby mohlo na zasedání Rady 10. a 11. prosince definovat obecný přístup. Pokud jde o definici NGT CAT 1 – která je jádrem spisu –, limit dvaceti genetických modifikací by zůstal zachován, ale nyní by se počítal na monoploidní gen, tj. gen, který má na každém chromozomu pouze jednu kopii, a nikoli na celý genom. Tento přístup navrhl i Evropský parlament, neboť umožňuje zařadit do kategorie 1 i další odrůdy rostlin.

AREV/AYNARD/4. 12. 2023/JS

Další zprávy z AREV o NGT

Spory o vlastnická práva a ekologickou produkcí

Dokumentace o nových technikách šlechtění neboli nových genomických technikách (NGT) byla 11. prosince předložena k vyjádření jak zemědělskému výboru Evropského parlamentu (COMAGRI), tak Radě ministrů zemědělství. Na straně Rady ministrů zemědělství navrhlo Španělsko, aby vytvořilo většinu, odchýlit se od návrhu Komise ve třech klíčových bodech:

- pokud je požadovanou mutací rezistence vůči herbicidu, nemůže být odrůda kategorie 1;
- členské státy by mohly ve svých zemích zakázat NGT kategorie 2;
- pro kategorii 1 by byl zachován limit dvaceti genetických modifikací, ale na ▶

jeden lokusový gen, aby byly zahrnuty odrůdy rostlin, u nichž musí být každá genetická modifikace několikrát znásobena, jako je pšenice nebo řepka.

Současně souhlasila se zachováním vyloučení bioodvětví z používání NGT a navrhla, aby byla zpráva Komise na téma patentů přenesena do roku 2025. Nicméně Rada musí pověřit Belgii, která 1. ledna převezme předsednictví Rady, úkolem najít kompromis. Země pod vlivem zelených, krajně levicových a krajně pravicových stran vytvořily blokační menšinu. Nová polská vláda, která se má brzy ujmout úřadu, by mohla situaci usnadnit. A vyvíjet by se mohlo i Rumunsko.

Na parlamentní straně, v zemědělském výboru, podporuje pro-NGT pozici EPP, Renew a většina socialistů a ECR. Zpráva NGT byla schválena 34 hlasy pro, 11 proti a 1 se zdržel hlasování. Všechny kompromisní pozměňovací návrhy byly schváleny. Všechny pozměňovací návrhy Zelených, Levice a Noichla byly velkou většinou zamítnuty.

Pro COMAGRI není nutné označovat šlechtitelský materiál rostlin pro NGT CAT1 ani stanovit opatření pro koexistenci; pro schvalování odrůd NGT nejsou zavedena žádná kritéria udržitelnosti a členské státy nesmí mít právo jednostranně vyloučit pěstování NGT. Z iniciativy poslanců EPP a Renew přijal COMAGRI i zásadu zákazu patentovatelnosti NGT CAT1 a zároveň vyzval Komisi, aby do roku 2026 vypracovala studii na toto téma. Pokud jde o ekologické zemědělství, Komise byla vyzvána, aby sedm let po vstupu nařízení v platnost předložila zprávu, která určí, zda by mělo být vyloučení ekologického zemědělství přezkoumáno.

Ve Výboru pro životní prostředí se rovněž rýsuje většina, která se blíží postoji navrženému Španělskem Radě.

Kolem vědecky podloženému návrhu Komise vzniká v Parlamentu většina, která by měla být předmětem únorového hlasování na plenárním zasedání. Belgie má tedy před sebou dva měsíce na to, aby získala souhlas Rady a udržela tempo práce na této důležité dokumentaci.

Patenty a NGT

Komisařka Stella Kyriakidesová na toto téma na půdě Evropského parlamentu 16. 11. 2023 zdůraznila, že správa patentů v této oblasti je záležitostí směrnice 98/44 o biotechnologických vynálezech, která je začleněna do Ev-

ropské patentové úmluvy, a nikoliv projednaného nařízení o NGT. Produkty získané v podstatě biologickými postupy nejsou patentovatelné a patenty na NGT se nemohou vztahovat na rostliny podobné těm, které byly získány konvenčním šlechtěním. Pokud jde o sledovatelnost a rozlišování produktů, komisařka navrhuje, aby se od šlechtitelů očekávalo, že budou vést záznamy o šlechtitelském materiálu a technice použité k produkci vybrané rostliny konvenčním způsobem.

Paní Kyriakides zmiňuje, že Komise plánuje analyzovat dopad patentování rostlin, licenčních praktik a související transparentnosti na inovace ve šlechtění rostlin a přístup šlechtitelů ke genetickému materiálu a technikám. Navzdory výzvám několika poslanců k urychlení této analýzy se však nepředpokládá, že by byla zveřejněna dříve než v roce 2026.

NGT a opylovači

Nedávná studie o potenciálních rizicích pro opylovače, zejména včely, poukazuje na možnost změn ve složení rostlin v důsledku NGT, které by mohly způsobit, že pyl nebude vhodný pro výživu hmyzu. Cílem aplikací CRISPR je snížit obsah polynenasycených mastných kyselin v těchto rostlinách. Tyto mastné kyseliny ovlivňují mozkové funkce a reprodukční procesy opylovačů. Výrazné změny v obsahu polynenasycených mastných kyselin v jejich potravě by mohly potenciálně představovat hrozbu.

Dilema některých semenářských společností tváří v tvář právům duševního vlastnictví

V Německu navrhl Svaz šlechtitelů rostlin (BDP) předpisy omezující patentovatelnost „přírodního biologického materiálu“ a zasazuje se o vytvoření licenčních platform, které by usnadnily přístup k technologiím NGT. Někteří rakouští semenáři se obávají, že zvýšení počtu patentů ztíží činnost malých a středních šlechtitelů, a zaměřují se na právní ochranu rostlinného materiálu přirozeného původu nebo získaného selekcí. Francouzská unie semenářů (UFS) navrhla koexistenci patentového a certifikačního systému ochrany odrůd rostlin, aby se podpořily inovace.

Ztráta funkce genu α -SNAP propůjčuje odolnost vůči háďátku sójovému

Rostlinné parazitické hlístice jsou škodliví škůdci, kteří způsobují velké

ekonomické ztráty v zemědělství po celém světě. Cystotvorné háďátko sójové (SCN) ovlivňuje zejména produkci sóji, a proto je tak důležité najít a pochopit geny rezistence u původních rostlin. Vědci nedávno objevili a charakterizovali gen rezistence vůči SCN s názvem GmSNAP02. Výzkumníci zmapovali jeho umístění, určili sekvenci jeho genomu a potvrdili roli genu editací genomu pomocí CRISPR-Cas9. Upravené rostliny vykazovaly zvýšenou odolnost, což naznačuje, že změna genu GmSNAP02 poskytuje nový způsob rezistence vůči SCN.

Malý signální peptid uvolňovaný cysteinovou proteázou podobnou pappainu propůjčuje pšenici odolnost vůči viru žluté mozaiky pšenice

Vědci objevili v pšenici gen TaRD21A, který pomáhá rostlině bojovat proti škodlivému viru zvanému virus žluté mozaiky pšenice (WYMV). U odrůd pšenice, které jsou vůči viru nejodolnější, je díky mírně odlišné verzi genu TaRD21A rostlina vůči WYMV ještě odolnější.

Jahody vytvořené pomocí CRISPR, které zůstávají pevnější a déle čerstvé, by mohly způsobit revoluci v ovocnářství

Výzkumníci ze Zemědělské univerzity v Nanjingu použili úpravu genů CRISPR/Cas9 ke zlepšení pevnosti a trvanlivosti jahod. Studie se zaměřila na gen FaPGL1, který ovlivňuje proces měknutí jahod. Pomocí systému CRISPR/Cas9 byly vytvořeny knockoutované rostliny jahod FaPGL1, což vedlo k účinnosti editace v rozmezí od 47 % do téměř 100 %. Modifikované rostliny vykazovaly zvýšenou pevnost plodů, sníženou rychlost měknutí a zvýšenou odolnost vůči houbovému rozkladu.

Jak by nám stromy CRISPR mohly pomoci vytvořit optimalizovaný papír budoucnosti

Vědci ze Severokarolínské státní univerzity použili multiplexní CRISPR, techniku genového inženýrství zaměřenou na několik genů současně, k vytvoření 174 modifikovaných linií topolů se sníženým obsahem ligninu. Odstraňování ligninu je klíčovým krokem v průmyslu papíru a vláken, ale je náročné na zdroje a vytváří chemický odpad. CRISPR modifikované stromy, pěstované ve sklenících po dobu šesti měsíců, vykazovaly výrazné zlepšení žádaných vlastností dřeva. V neextrémnějších pří-

padech byl obsah ligninu snížen o 29 % a poměr celulózy a ligninu se zvýšil o 228 %. Tento přístup má potenciál zefektivnit proces výroby papíru a snížit dopad na životní prostředí, čímž reaguje na obavy o udržitelný rozvoj.

AREV/AYNARD/17. 12. 2023/JS

Podle „optimistického“ trendu Komise předpovídá do roku 2035 pokles spotřeby a produkce vína v Evropě o 7 %

V roce 2035 budou evropské vinice zaujímat 3,1 milionu hektarů (-3 % oproti průměru let 2018–2022) a vyprodukují 145 milionů hektolitrů vína (-7 %), přičemž domácí spotřeba bude činit 119 milionů hl (-7 %) a vývoz 32 milionů hl (+3 %), uvádí se ve zprávě Evropské komise Agricultural Outlook 2023–2035. Pokud však jde o prognózu poklesu spotřeby vína, tento trend lze považovat za spíše optimistický, neboť by mohlo existovat značné riziko vyššího poklesu v budoucnu, uvádí Komise. Za předpokladu ročního poklesu o 1 % si Brusel představuje, že v roce 2035 klesne spotřeba vína v Evropě pod symbolických 20 litrů na obyvatele a rok. Poklesem na 19,9 l/rok by spotřeba klesla za 12 let o 2,4 l, ale ne rovnoměrně: pokles by byl mnohem větší u červených vín, zatímco poptávka by se zvýšila u vín bez alkoholu, vín s nízkým obsahem alkoholu a také u bílých, růžových a šumivých vín.

Produkcí vína v roce 2035 by snížila také snížená dostupnost přípravků na ochranu rostlin, další omezení zavlažování v některých zemích EU a nestálost v důsledku změny klimatu. Podle Komise by v roce 2035 mohly průměrné výnosy vína klesnout na 47,5 hl/ha (6,8 t/ha), což představuje pokles o 3 % za 12 let. Evropský vývoz vína poroste mnohem pomaleji než v posledních letech, protože poptávka na některých tradičních exportních trzích dosahuje úrovně nasycení. Za předpokladu ročního růstu objemu vývozu o 0,3 % Brusel dodává, že zpomalení objemu vývozu lze přičíst zvýšené konkurenci v oblasti vín základní a střední třídy (nízké a střední ceny) a také změně struktury spotřeby na hlavních vývozních trzích. Zároveň se očekává, že dovoz evropského vína bude každoročně klesat o 2 % a v roce 2035 dosáhne 6 milionů hl.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/7. 12. 2023/JS

Itálie vydává výjimku na označování vín

Italský ministr zemědělství Francesco Lollobrigida ušetřil vinařské odvětví zničením milionů etiket. Dne 7. prosince 2023, přesně jeden den před vstupem v platnost nových evropských předpisů o označování vína, podepsal dekret, kterým se jejich zavedení na národní úrovni odkládá o tři měsíce. Ministr tak reagoval na rozhořčení odvětví nad upřesněním Evropské komise, které bylo zveřejněno teprve 24. listopadu 2023. V té době, pouhé dva týdny před vstupem nového nařízení v platnost, již výrobci nechali vytisknout více než 50 milionů etiket, na nichž byl QR kód označen pouze písmenem „i“ („ingredienti“ = složky). Pozdní specifikace však vyžadovala, aby bylo toto slovo vypsáno celé. Evropské sdružení podnikatelů ve vinařství Comité Européen des Entreprises Vins (CEEV) na nový požadavek okamžitě reagovalo a vyzvalo Evropskou komisi, aby směrnici změnila a dosáhla tak řešení pro všechny členské státy. Až do 8. března 2024 tak mohou italscí výrobci používat nové etikety již potíštěné písmenem „i“, ale pouze pro obchodování na národním trhu.

„Podepsal jsem dekret, kterým se odkládá zavedení a uplatňování evropských předpisů, jimiž se mění označování vína, aby se již existující etikety mohly nadále používat a spotřebovat. Na příštím zasedání Agrifish (Rada EU pro zemědělství) budu diskutovat o problematice směrnic o označování, abychom si vyjasnili některé kritické body, které lze vyřešit zdravým rozumem,“ uvedl Francesco Lollobrigida, ministr zemědělství.

WEINWIRTSCHAFT/8. 12. 2023/JS

Šampaňské zůstane „nahore zahalené“

V červenci 2023 umožnilo nařízení EU, aby se evropská šumivá vína obešla bez kapsle, která uzavírá hrdlo láhve. Tato kapsle byla dříve povinná. V případě šampaňského je cílem tuto tradici udržet a oficiálně zařadit povinný uzávěr láhve do specifikací apelace. Sdružení producentů šampaňského (CIVC) oznámilo svým členům rozhodnutí o tomto kroku 13. prosince 2023. Záklopka může být vyrobena z hliníku, plastu nebo papírové fólie.

Pro budoucnost je varianta bez kapsle jednou provždy smetena ze stolu, kapsle je součástí identity šampaňského, používá se od poloviny 19. století. Povinnost jejího použití by prý měla být zahrnuta do jedné z příštích aktualizací specifikací šampaňského, přičemž se nepředpokládá žádné přechodné období. Kapsle má velmi malý podíl na uhlíkové stopě odvětví, údajně 0,6 % celkových emisí skleníkových plynů v šampaňském.

WEINWIRTSCHAFT/20. 12. 2023/JS

Francouzský střet kvůli nové výsadbě vinic v AOC

V době, kdy se zdá, že klučení mnoha francouzských vinic se stane nevyhnutelným, a kdy se do centra pozornosti opět dostává evropský limit 1% ročního růstu plochy národních vinic, se možností nové výsadby révy v sektoru AOC v příštím roce sníží. Kvóta pro všechna francouzská AOC bude podle INAO v roce 2024 činit 2 000 hektarů vinic, což je podstatně méně než 5 400 hektarů v roce 2023. Při poklesu o 60 % to představuje velmi výrazné snížení celkové plochy v nové výsadbě vinic. Na zasedání ve čtvrtek 30. listopadu zástupci vinařského odvětví AOC zaznamenali prudký pokles žádostí o kvóty ze strany regionů Cognac (které v reakci na pokles amerického a asijského trhu snížilo během jednoho roku svou žádost z 3 129 na 100 hektarů poté, co v posledních sedmi letech vysadilo 14 500 hektarů nových vinic) a Côtes-du-Rhône (ze 150 na 15 hektarů).

V Burgundsku vzniká rozpor mezi vinaři a obchodníky vínem. Producenti chtějí kvóty, kdežto obchodníci požadují liberalizaci. Vinaři očekávají, že vzhledem k tomu, že prodávají sami 70 % burgundského vína, budou přijaty jimi navržené kvóty pro novou výsadbu ve výši 80 ha v AOC Bourgogne a 30 ha v AOC Mâcon, stejně jako loni, s podporou obchodníků s vínem nebo bez ní.

VITISPHERE/ALEXANDRE ABELLAN/3. 12. 2023/JS

Klučení vinic v Bordeaux v roce 2024

O půlnoci ze středy na čtvrtek 20. prosince se uzavřelo jednotné kontaktní místo pro klučení vinic zřízené francouzskou vládou a vinařským odvětvím ▶

v Bordeaux. 8 tisíc hektarů vinic bude v roce 2024 vyklučeno. Polovina pozemků bude moci být diverzifikována, zbytek bude renaturován nebo přeměněn na lesní pozemky. Nakonec bylo podáno 1 200 žádostí o vyklučení 8 000 hektarů vinic, původně bylo plánováno 9 500 hektarů během dvou let, ale tímto již bylo vyčerpáno více než 80 % předpokládaného rozpočtu. Počet podaných žádostí a celková registrovaná plocha odrážejí potřebu vyjádřenou vinaři snížit produkční potenciál a zvládnout

zdravotní rizika neobdělávaných vinic v obtížném ekonomickém klimatu.

V rámci režimu financovaného francouzskou vládou bylo podáno více než 700 žádostí, což představuje téměř 4 000 hektarů před hodnocením, v celkové maximální výši podpory 24 milionů eur. Tato částka je slučitelná s rozpočtem 30 milionů eur, který vláda vyčlenila na část režimu, za kterou je odpovědná (s tím, že tato částka může být zvýšena na 38 milionů EUR v závislosti na potřebách zjištěných pro tuto část režimu). Pozem-

ky s vyklučnými vinicemi budou „renaturovány“ nebo přeměněny na les (tzn. ponechány po vyklučení ladem nebo zalesněny). Další 4 000 hektarů budou převzaty Svazem vinařů Bordeaux (CIVB). Bylo podáno více než 500 žádostí o diverzifikaci, které již přesahují pro tento účel vyčleněnou obálku 19 milionů eur.

Po přezkoumání žádostí obdrží žadatelé a pozemky způsobilé pro tento režim povolení k zahájení klučení, které má být provedeno do 31. května 2024.

AVENIR-AQUITAIN.COM/22. 12. 2023/JS